European Language Resource Coordination (ELRC) is a service contract operating under the EU's Connecting Europe Facility SMART 2014/1074 programme.

Deliverable Task 6

ELRC Workshop Report for Lithuania

Author(s):	Renata Špukienė (Tilde IT)
------------	----------------------------

Dissemination Level: Public

Version No.: V1.0

Date: 29-03-2016

Contents

<u>1</u>	ELRC Workshop in Lithuania	3
<u>2</u>	Workshop Agenda	4
<u>3</u>	Workshop Participants	6
<u>4</u>	Summary of Content of Sessions	7
4.1	Session 1: Opening addresses	7
4.2	Session 2: "The EU and Multilingualism"	7
4.3	Session 3: "The Lithuanian Language in the Digital Age"	8
4.4	Session 4: "Crossing the Language Barrier in Lithuania's Public e-Services"	8
4.5	Session 5: "Automated Translation: How does it work?"	9
4.6	Session 6: "Data and Language Resources: Technical and Practical Aspects"	9
4.7	Session 7: "Legal Framework for Contributing Data"	10
4.8	Session 8: "Language Data and Digital Resources in Lithuania"	10
4.9	Session 9: "How Can Public Institutions Benefit from the CEF.AT Platform?"	10
4.1	0 Session 10: "Best Practices for the Future–Capitalizing on your Valuable Data"	"11
4.1	1 Session 12: "Wrap-up of the workshop"	11
<u>5</u>	Dissemination of ELRC activities in Lithuania	12
<u>6</u>	Workshop Presentation Materials	17
<u>7</u>	Appendix	18
7.1	Invitation Letter (in Lithuanian)	18
7.2	Agenda (in Lithuanian)	19
7.3	ELRC Workshop Information material	21

1 ELRC Workshop in Lithuania

The Lithuania ELRC Workshop took place in Vilnius, on the 24th of February, at the Government Building in Vilnius. Workshop was co-organized by ELRC NAP institution in Lithuania – the State Commission of the Lithuanian Language, Office of the European Commission Representation in Lithuania, Office of the Government of the Republic of Lithuania and ELRC Representative in Lithuania - Tilde IT.

An event-dedicated web part in Lithuanian was set up at the ELRC website before the event, at <u>http://lr-coordination.eu/lt/lithuania</u>.

The page was populated with the agenda (<u>http://lr-coordination.eu/lt/lithuania_agenda</u>) and the online registration form (<u>http://lr-coordination.eu/lt/lithuania_registration</u>).

Invitations to the participants were sent out 1 month before the event, on 28th January. The invitation text was localized version of the respective template, signed by Daiva Vaišnienė, the Chairperson of the State Commission of the Lithuanian Language. The personalized invitations were sent 2 weeks before the event through the account <u>vilnius@lr-coordination.eu</u> which was created for this event communication purposes. Reminder and updated information were send out to all registered participants 2 days before the event.

The event was video recorded and video are available on Workshop dedicated Web.

2 Workshop Agenda

Workshop agenda was based on "master" agenda agreed with EC, agenda was adopted for the local needs. (cf. Appendix, section 7.2 for the Lithuanian version of the agenda)

Agenda for CEF.AT - ELRC Training Workshop (European Language Resource Coordination) Government Building in Vilnius Gedimino av. 11, Vilnius

08:00 – 09:00 Registration

09:00 - 09:15 Opening and welcome, aims and objectives

Daiva VAIŠNIENĖ (State Commission of the Lithuanian Language)

Andrejs VASILJEVS (ELRC/Tilde)

09:15 – 09:35 Welcoming remarks

Rimantas Vaitkus, First Deputy Chancellor of the Government

Mindaugas BASTYS, Chair of the Committee on the Development of Information Society of the Parliament of the Republic of Lithuania

Arijandas ŠLIUPAS, Vice-Minister of Transport and Communications of the Republic of Lithuania

Arūnas BUTKEVIČIUS, Head of the Lithuanian Language Department, Directorate-General for Translation, European Commission

09:35 – 10:00 The European Union and Multilingualism

Agnė KAZLAUSKAITĖ (European Commission Representation in Lithuania)

10:00 – 10:30 The Lithuanian Language in the Digital Age

Daiva VAIŠNIENĖ (State Commission of the Lithuanian Language)

Laimutis TELKSNYS (Vilnius University, Institute of Mathematics and Informatics)

Renata ŠPUKIENĖ (TILDE IT)

10:30 – 11:00 Panel: Crossing the Language Barrier in Lithuania's Public e-Services

Aušra KUMETAITIENĖ (Ministry of Transport and Communications)

Ramūnas ČEPAITIS (Committee of the Development of Information Society under the Ministry of Transport and Communications)

Darius AMILEVIČIUS (Vytautas Magnus University)

11:00 – 11:20 Coffee Break and Networking

- 11:20 11:50 Automated Translation: How Does It Work? Virginijus DADURKEVIČIUS (Vilnius University)
- 11:50 12:30 **Data and Language Resources: Technical and Practical Aspects** Andrejs VASILJEVS (ELRC/Tilde)

12:30 – 13:45 Lunch Break

- 13.45 14.00 Legal Framework for Contributing Data Daiva KIRKILAITĖ CHETCUTI (Office of the Government)
- 14:00 14:30 Panel: Language Data and Digital Resources in Lithuania
 Andrius UTKA (Vytautas Magnus University)
 Jolanta ZABARSKAITĖ (Institute of the Lithuanian Language)
 Audrius VALOTKA (Vilnius University)
 Audra IVANAUSKIENĖ (State Commission of the Lithuanian Language)
- 14:30 15:00 Coffee Break and Networking
- 15:00 15:30 How Can Public Institutions Benefit from the CEF.AT Platform? Spyridon PILOS (European Commission) (*via video link*)
- 15:30 16:00 Best Practices for the Future Capitalizing on your Valuable Data Irena PERKAUSKIENĖ (Office of the Seimas) Arūnas BUTKEVIČIUS (European Commission)
- 16:00 16:15 Wrap-up of the workshop

Andrejs VASILJEVS (ELRC/Tilde)

Daiva VAIŠNIENĖ (State Commission of the Lithuanian Language)

3 Workshop Participants

Lithuania ELRC workshop received 168 registrations spanning a wide range of ministries, state and public organizations. The workshop was well-attended by 141 participants. As the registration was very active from the beginning it was not considered to organize cold calling activates additionally.

4 Summary of Content of Sessions

4.1 Session 1: Opening addresses

Daiva Vaišnienė, Chairperson of the State Commission of the Lithuanian Language and the local representative for ELRC, opened the event by welcoming the audience and introducing the key persons who had conceived and organized the event—the ELRC consortium and the EC/DGT representatives. She also gave a short overview on the status, policy and development of the state language in Lithuania and talked about the situation of small languages as well as the promotion of multilingualism in the EU.

Rimantas Vaitkus, First Deputy Chancellor of the Government of the Republic of Lithuania, welcomed all the ELRC seminar participants on behalf of the Government. He dwelled on the benefits of speaking several languages as well as the importance and significance of the idea introduced by the European Commission to create a machine translation (MT) system. He even shared an example of MT use from his personal experience. Lastly, he upraised the initiative to provide people, who do not speak a foreign language, with the opportunity to obtain the necessary information from abroad in their mother tongue.

Mindaugas Bastys, Director of the Information Society Development Committee of the Seimas of the Republic of Lithuania, welcomed the initiative to hold the ELRC seminar, where technology development and language resource management specialists could share their experience, and the participants could learn and better understand the daily needs of the Lithuanian public administration in a multilingual working environment. He upraised the EU's initiative to create a European digital single market that would provide access to information in national languages, help public institutions distribute and receive relevant information, and encourage the development of online commerce and other services. In his opinion, technology solutions should become the bridge between different European languages and help Lithuania pursue the best representation of its interests in regional cooperation.

Arijandas Šliupas, Deputy Minister of Transport and Communications of the Republic of Lithuania, welcomed the audience. He dwelled on the use of the Lithuanian language in the world. He also mentioned that Lithuanian is a so-called non-commercial language in Europe and therefore it is the duty of the Lithuanian people to preserve it, talk widely about it, and develop useful and efficient technologies accessible to everyone.

Arūnas Butkevičius, Head of the Lithuanian Language Department, Directorate-General for Translation, European Commission, started his presentation with a personal example of MT usage when trying to make a purchase online. It proved the necessity to either know the language well or have the tools that facilitate the communication in a foreign language. According to Arūnas Butkevičius, the goal of this seminar is to discuss the conditions necessary to create a unified MT system in Europe. He mentioned that language resources currently owned by various Lithuanian institutions play the most important role in this case and therefore he encouraged institutions to make their resources available for that matter.

Andrejs Vasiljevs, the local ELRC representative, welcomed the audience on behalf of the consortium. He described the crucial role that language technology development has for smaller languages in order for them to survive in the digital era and the importance of cooperation in collecting language resources for building CEF.AT. He also gave an overview of the ELRC consortium's activities and expressed his thanks for seeing so many participants.

4.2 Session 2: "The EU and Multilingualism"

Agne Kazlauskaite, Representative of the European Commission in Lithuania, commenced the first session. She started with the importance of linguistic diversity in the EU, which is home to 24 official EU languages and approx. 60 major regional/minority languages. She stressed that the EU is committed to supporting multilingualism because European regulations ensure the equality among the official EU languages. She also listed the EU institutions that employ translators (there are more than 5300

translators) and calculated that translation services cost 2 EUR/person for each EU citizen per year. She presented the statistics of translated data and languages, which shows that translation into English is the most popular and countries often chose to prepare documents in their own language.

Agne Kazlauskaite described the EU's Digital Single Market strategy and the ways in which language barriers affect public and private services. According to her, pan-European public services currently face a multilingual challenge. There is no lingua franca among public administrations in Europe, and 90% of EU web users prefer to use their own language in online services. The traditional method used to counter this – human translation – is too expensive and too slow with the intended text volumes. Therefore, human translation is not a solution in all use scenarios.

Her conclusion was that EU's Digital Single Market has to be multilingual and all public services dedicated to all EU countries. She stressed that existing translation technologies have different language coverage and quality levels. Usually big languages, like English, French and German, have good quality machine translation while the machine translation systems available for small languages, like Lithuanian, Latvian and Estonian, are low quality or not available at all.

4.3 Session 3: "The Lithuanian Language in the Digital Age"

This session focused on the Lithuanian language in the digital age and the status of available technologies designed to support our language today.

The session featured three speakers—Daiva Vaišnienė (State Commission of the Lithuanian language), Laimutis Telksnys (Vilnius University Institute of Mathematics and Informatics) and Renata Špukienė (Tilde IT)

Daiva Vaišnienė defined the main priorities in the Lithuanian language technology development. She presented some facts and statistics on the foreign languages currently spoken in Lithuania as well as several ways how to eliminate of language barriers. According to Daiva Vaišnienė, machine translation, semantic search, spelling and grammar checking technologies, dictionaries and other tools need to be further developed and improved in the future. She also mentioned the segment of disabled people where the technologies of speech recognition and speech synthesis could solve many problems. Lastly, she recommended visiting a language technology and resource portal <u>www.raštija.lt</u> that introduces technologies and tools intended for the Lithuanian language.

Laimutis Telksnys introduced the technologies developed and resources collected for the Lithuanian language speech recognition and synthesis. He mentioned a couple of use cases of speech synthesis technology that reads Vilnius municipality web page news and some other news portals by voice. This technology is notably appreciated by people with impaired vision. He ended up by introducing the plans aimed at speech technology and resource development.

Finally, Renata Špukienė, Managing Director at Tilde IT, gave an overview of language technologies developed and used in daily routine. Tilde IT has been working in the field of language technologies for almost 16 years. Technologies created by this company are already widely used by different groups of society: home users, state institutions, language professionals, etc. Renata Špukienė also described the benefits of MT and stressed the necessity to gather language resources in order to create a useful MT system.

4.4 Session 4: "Crossing the Language Barrier in Lithuania's Public e-Services"

Discussion entitled "Crossing the Language Barrier in Lithuania's Public e-Services" was shared by three speakers—Aušra Kumetaitienė (Ministry of Transport and Communications), Ramūnas Čepaitis (Information Society Development Committee under the Ministry of Transport and Communications) and Darius Amilevičius (Vytautas Magnus University).

European Language Resource Coordination Connecting Europe Facility

ELRC Workshop Report for Lithuania

Aušra Kumetaitienė presented the main strategic documents regulating the development of information society. She introduced the priorities of the Digital Agenda for Lithuania that pays much attention to the language technologies and resources for the Lithuanian language. She also presented the Council of the Digital Agenda as well as the objectives, requirements, and evaluation criteria set for the future eservices.

Ramūnas Čepaitis shared his vision of how current and future language technologies could be useful and are important in providing publically available e-services. He also provided some valuable statistics, examples and history facts about e-services and language technology evolution in Lithuania and Europe.

Darius Amilevičius ventilated the question of what educational sector could bring to multilingual eservices and the digital single market. He also discussed the current situation and the existing problems between educational, public, and private sectors.

4.5 Session 5: "Automated Translation: How does it work?"

This session welcomed speaker Virginijus Dadurkevičius from Vilnius University.

He gave a brief overview of the technical basics of automated translation. First, he explained why machine translation is so difficult to implement and provided a short summary of the history of MT, which started in 1943 with the first personal computer ENIAC. Then he elaborated on how modern machine translation works. He talked about how sentence and word alignment functions are important to get high quality machine translation output. Virginijus Dadurkevičius also stressed the importance of language resources: monolingual data, bilingual data, glossaries, etc. in building high-quality MT engines. He explained why data is so important for building systems and pointed out the clear benefits of training domain-based MT systems.

At the end of his presentation, he introduced the Vilnius University machine translation platform www.versti.eu as well as showed the collected language resources, machine translation testing results, end-user interface and functionality.

4.6 Session 6: "Data and Language Resources: Technical and Practical Aspects"

Andrejs Vasiljevs, CEO at Tilde, commenced the "Data and Language Resources: Technical and Practical Aspects" session. For this topic, he chose an illustrative example of how to prepare your data for CEF Automated Translation. As voluminous language resources are crucial to improve quality of MT@EC, he highlighted importance of public sector as one of the major data sources. The available data should be identified, assessed, collected, and converted into formats suitable for machine translation development. The variety of formats of publically available data is diverse, which sometimes makes it difficult to prepare it as needed. Moreover, different types of data are useful for training machine translation, i.e. terms, dictionaries, corpora, etc. All these types need to be processed and prepared to be useful for developing machine translation systems. To avoid problems and make it easier to create language resources, Tilde provides several publically available platforms like: (i) LetsMT—a machine translation platform that allows users training MT systems easily; (ii) ACCURAT—a toolkit for comparable corpora that offers useful tools to extract data for training machine translation systems; (iii) TAAS—a terminology service that helps to collect terminology to improve quality of machine translation. In conclusion, Andrejs Vasiljevs explained how ELRC will support and assist public sector institutions in collecting data for CEF Automated Translation DSI.

4.7 Session 7: "Legal Framework for Contributing Data"

Daiva Kirkilaitė Chetcuti from the Office of the Government of the Republic of Lithuania commenced the "Legal framework for contributing data" session. Her presentation concentrated mostly on the legal aspects of data usage. She discussed the features of publicly available data as well as EU and national legal documents that regulate their use. Among other fundamental regulations, she mentioned Directive 2013/37/EU on the re-use of public sector information and dwelled on the main differences between this directive and its earlier version. She also reviewed and discussed the provisions of the Law on the Management of State Information Resources as well as the changes in the Law on the Right to Receive Information from State and Municipal Institutions and Establishments. Lastly, Daiva Kirkilaitė Chetcuti provided some recommendations related to the opening up of data owned by the public sector.

4.8 Session 8: "Language Data and Digital Resources in Lithuania"

Discussion "Language data and digital resources in Lithuania" featured four speakers: Andrius Utka from Vytautas Magnus University, Jolanta Zabarskaitė from the Institute of the Lithuanian Language, Audrius Valotka from Vilnius University, and Audra Ivanauskienė from the State Commission of the Lithuanian Language.

Andrius Utka defined the data relevant to the Lithuanian language technologies. His presentation answered such questions like what Lithuanian resources are (and are not) relevant for the European language consortium, how new language resources appear, what Lithuanian institutions are using these resources, and how we can get them.

Audrius Valotka pointed out that languages that had walked hand in hand with technologies have flourished. He mentioned that it is very important for a language to migrate into a digital form and move forward at the speed of technology development because otherwise it is condemned to disappear. He also mentioned the speech-to-text technology as the most challenging target for the Lithuanian language.

Jolanta Zabarskaitė described the resources created, stored and used in the Institute of the Lithuanian Language. She mentioned monolingual and bilingual dictionaries, specific databases, terminology resources, corporas, etc. She also demonstrated a few technologies like text-to-speech and interactive nation map. Lastly, she presented the future resource development strategy of the Institute of the Lithuanian Language.

Audra Ivanauskiene's presentation focused on the Lithuanian Term Bank administrated by State Commission of the Lithuanian Language. It is a tool useful not only for regular users but also for translators, language technology developers and others.

4.9 Session 9: "How Can Public Institutions Benefit from the CEF.AT Platform?"

"How Can Public Institutions Benefit from the CEF.AT Platform?" session was opened by Spyridon Pilos from the European Commission. His presentation focused on the public services and machine translation. He generally described the role of MT and users who could use this technology. He also provided some detailed information on MT@EC (number of language pairs, corpora used to train MT systems, formats maintained, document translation features, feedback mechanism, etc.). Spyridon Pilos pointed out security as one of the most important issues. MT@EC has already solved this problem and therefore users can feel safe when using this service. He also shared some information about MT@EC integration in several Pan-European online services. These services include the Internal Market Information System (IMI), an on-line problem-solving network concerning misapplication of Internal Market law by public authorities, a common gateway to national law, Tenders Electronic Daily (TED), Communication and Information Resource Centre for Administrations, Businesses and Citizens (CIRCABC).

In the second part of his presentation, he dwelled on the CEF Automated Translation platform. He described the current situation as well as what this platform intended to bring its users in the future.

4.10 Session 10: "Best Practices for the Future–Capitalizing on your Valuable Data"

This final session featured two speakers: Irena Perkauskienė from the Office of Seimas and Arūnas Butkevičius from the European Commission.

Irena Perkauskiene started her presentation by introducing the Register of Legal Acts, a repository of Lithuanian legal documents. She also explained problems that arise with document translations from Lithuanian into English and Russian. Then she mentioned some CAT tools and terminology databases used for translation, and noted that the Office of Seimas is not using machine translation but would welcome such a possibility.

Arūnas Butkevičius talked about a different experience at the European Commission. He stressed that parallel data for CAT tools and MT should be of very high quality, which is difficult to achieve by employing non-linguist specialists. He also mentioned that despite the flawed results returned by machine translation engines, MT starts earning people's trust. The combination of machine translation and post-editing effort can provide a rather good translation result. At the end of his presentation, he mentioned a terminology database supported by EC and used during translation.

4.11 Session 12: "Wrap-up of the workshop"

In the closing session, the main organizers of the event Andrejs Vasiljevs (ELRC/Tilde) and Daiva Vaišnienė (State Commission of the Lithuanian Language) made their brief closing remarks.

Each of the speakers gave his or her concluding remarks and, at the request of the moderator, shared the lessons learned throughout the date. The speakers once again stressed the need for collaboration not only between EU Member States, but also by individual institutions within each country. Only by collaborating and sharing resources can the vision of CEF.AT be finally realized, reducing language barriers in Europe.

5 Dissemination of ELRC activities in Lithuania

The ELRC seminar, which was organised in Vilnius, has attracted the Lithuanian media coverage. More light has been shed on the goal of this seminar, the objective of the European Commission to create the multilingual Digital Single Market (DSM) in 2020, the CEF.AT platform which is being created and the activities of the ELRC Consortium.

Picture 2 Snapshot from media: CLARIN.LT http://clarin-lt.lt/?p=260

DAUGIAKALBĖ SKAITMENINĖ RINKA – APIE VYKUSĮ SEMINARĄ IR EUROPOS KALBŲ IŠTEKLIUS

2016 m. vasario 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmų Didžiojoje salėje vykusiame Europos kalbų išteklių koordinavimo seminare Nacionalinio SNOMED CT terminologijos valdymo centro darbuotojai kartu su kitais valstybės institucijų, teikiančių viešąsias elektronines paslaugas, specialistais, kalbos technologijų kūrėjais, informacinių technologijų verslo atstovais susirinko tam, kad susipažintų su naujais kalbos ištekliais, jų galimybėmis ir nauda.

Pasak Europos Komisijos, siekiant [tvirtiinti tikros daugiakalbystės principą, per ateinančius ketverius metus ketinama sukurli bendrą skaitmeninę Europos rinką, leidžiančią pasiekti informaciją ir paslaugas bet kuria oficialiąja Europos Sąjungos kalba. Seminaro metu buvo kalbama apie daugiakalbę skaitmeninę rinką, skaitmeninius kalbos išteklius, techninius ir praktinius ju aspektus, automatinio vertimo sistemą, teisinius duomenų panaudojimo aspektus, gerosios patirties sklaidą. Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato atstovas S. Pilos vaizdo tiltu išsamiai pristatė CEF.AT vertimo platformą, jos veikimo principus ir papasakojo, kaip valstybės institucijos gali nemokamai pasinaudoti ja.

CEF.AT – tai automatinio vertimo platforma, leidžianti prijungti prie bet kurios skaitmeninių paslaugų infrastruktūros ir padaryti ją daugiakalbe. Ji ne tik padeda ES valstybių valdžios institucijoms keistis dokumentais ar kitu elektroniniu turiniu, bet ir suteikia galimybe bendrauti su ES piliečiais ir imonėmis.

Numatoma, kad ši platforma turėtų palengvinti daugiakalbį bendravimą tokiose viešojo administravimo srityse kaip sveikatos apsauga, viešiėji pirkimai, kultūra, socialinė apsauga ir pan. Pasak įmonės "Tilde" valdybos pirmininko A. Vasiljevs, CEFAT technologinis pagrindas yra statistinio mašininio vertimo sistema MT@EC, kuri mokosi iš jau sukurtų vertimų tekstų, todėl ji labiausiai pritaikyta ES teisės aktų ir ES institucijų parengtų tekstų vertimams.

Daugeliui Europos kalbų (tarp jų ir lietuvių) nepriekaištingai veikiančios kalbos technologijos – vis dar opi problema, todėl skaitmeninių kalbos išteklių tobulinimas ir plėtra yra ypatingai svarbus uždavinys šių dienų visuomenei, susiduriančiai su vis didesniais informacijos srautais.

Seminarą organizavo Lietuvos Vyriausybės kanceliarija, ELRC konsorciumas, Valstybinė lietuvių kalbos komisija ir Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje.

Picture 3 Snapshot from media: SNOMED.LT <u>https://www.snomed.lt/daugiakalbe-skaitmenine-rinka-apie-vykusi-seminara-ir-europos-kalbu-isteklius/</u>

÷	VISKAS	POLITIKA	VERSLAS	TEISĖTVARKA	KULTŪRA	SPORTAS
ELT	A už šio p	ranešimo tu	ırini ir kalba	neatsako.		
201	6-02-23 11:	56:10				
LIE	TUVIŲ KA	lba - Daug	IAKALBEJE	SKAITMENINĖJE	RINKOJE	
IFT	TUVTU KALE	ia - Daugiak	AI BÉIE SKAT	rmeninėje rinko)]F	
Spa	udos prane					
Liet			pos Komisijos	remiamo konsorcia	umo, koordinu	ojančio daugiakalbių vertimo įrankių kūrimą ir jų panaudojimą viešojo
Vals insti susi vert	itucijų atsto tikimai, kuri imo sistema	vių kalbos ko vų seminarą, ių tikslas - skl	kuriame bus leisti informaci	aptariama Europos iją apie viešojo adr	s kalbų išteklių ministravimo ir	lieną Vyriausybės rūmuose (Gedimino pr. 11, Vilnius) rengia valstybės koordinavimo (ELRC) iniciatyva. Trisdešimtyje Europos valstybių rengiami nstitucijose kaupiamų skaitmeninių kalbos išteklių svarbą ir skatintį automatini s, viešųjų pirkimų, socialinės apsaugos, kultūros) poreikiams ir viešosioms
Ren auto Mari Jeig atvii kom ELR ben Ren	ginyje ketin omatinio ver ket (DSM), u kalbos ter rai prieigai nunikaciją ir C kalbos išt	ama aptarti l timo platform tačiau iki šiol chnologijų ple prie viešųjų p keitimąsi dol eklių taryba (balsas. Lietuv a - 9 val.	ną (CEF.AT). E dauguma Eur ėtra vyks nepa aslaugų, versl kumentais bei (LRB) kartu su	Europos Komisija ik opos kalbų neturi l ikankamai sparčiai, o, darbo pasiūlymu kitu lingvistiniu tur šalių atstovais vei	ki 2020-ųjų me bendrajai skait , Europos brar ų ir pagalbos š riniu tarp Euro ks kaip šio kor	elkius daugiakalbėje darbo aplinkoje ir išsiaiškinti, kaip jiems pritaikyti etų planuoja sukurti daugiakalbę bendrąją skaitmeninę rinką (Digital Single tmeninei rinkai pritaikytų kalbos technologijų. gijnama lingvistinė įvairovė gali sutrukdyti laisviems informacijos mainams ir ialtinių. Automatinio vertimo platforma (CEF.AT) palengvina daugiakalbę pos šalių viešojo administravimo institucijų, ES piliečių bei įmonių. sorciumo valdymo įrankis ir užtikrins, kad būtų išgirstas įvairių kalbų sijos pirmininkė doc. dr. Daiva Valšnienė (http://lr-coordination.eu/lt/atstovai)
R	Renata Žilins	kaitė, tel. (8	5) 727 33 58	, el. p. vlkk@vlkk.l	t	
Euro pasi Euro ELR info sriči Vals vals	ekti informa opos kalbų i C konsorciu rmaciją apie ų (vartotoju tybinė lietu tybės institu	ja yra numač aciją bei vieša šteklių koord mas, bendrac viešojo adm į teisių, sveik vių kalbos ko ucijų, teikianč	asias elektronio inavimo (ELRC darbiaudamas ninistravimo in atos apsaugos misija kartu su ių viešąsias el	nes paslaugas bet C) iniciatyvą ir auto su valstybių institu stitucijose kaupian s, viešųjų pirkimų, u Lietuvos Vyriausy	kuria oficialiąj matinio vertin ucijomis, kiekv nų skaitmenini socialinės aps ybės kanceliari	ropos rinką, grindžiamą daugiakalbystės principu ir suteikiančią galimybes a Europos Sąjungos kalba. Atsižvelgdama į šį poreikį Europos Komisija parėmė no platformos (CEF.AT) kūrimą. ienoje iš 30 dalyvaujančių šalių rengia seminarus, kurių tikslas - skleisti ų kalbos išteklių svarbą ir skatinti automatinio vertimo sistemą pritalkyti įvairu augos, kultūros) poreikiams ir viešosioms elektroninėms paslaugoms. ja, ELRC konsorciumu ir Europos Komisijos atstovybe pakvietė susitikti ıs, kalbos technologijų kūrėjus, taip pat verslo, dirbančio informacinių
Vert ją ki "bes	timo platfori uriant aktyv simokančia"	iai dalyvautų iš Europos S	eikia pritaikyti viešąsias pasl	laugas teikiančios i	institucijos. Da	ugiakalbės Europos viešųjų paslaugų erdvės poreikius, todėl labai svarbu, kac ibar veikianti platforma pagrįsta statistinio mašininio vertimo technologija, jų sukurtų tekstų vertimų, todėl menkai pritaikyta šalių viešojo administravim
Euro	opos kalbų i laugų teikėj menų rinkir	šteklių koord ai visose ES v	inavimo (ELRO alstybėse nar	ėse, Islandijoje, No	orvegijoje ir ku	nkti kalbinius išteklius mašininio vertimo sistemoms, kurias naudos viešųjų irios geriau atitiks viešųjų paslaugų vartotojų poreikius. ELRC pradėtas kalbos vienkalbiais ir dvikalbiais), susijusiais su kasdiene Europos šalių institucijų
					arnyba toliau	koordinuos išteklių sklaidą ir atsakys į klausimus apie techninius ar teisinius

Picture 4 Snapshot from media: ELTA.LT http://pranesimai.elta.lt/news/public_view/121481

EN

ELRC Workshop Report for Lithuania

STRUKTŪRA IR KONTAKTAI TEISINĖ INFORMACIJA

PROGRAMOS NAUJIENOS

NUORODOS EL. IŠTEKLIAI

nos > jvyklų kronika > Europos kalbų išteklių konsorciumo seminaras Lietuvoje

VEIKLA

Europos kalbų išteklių konsorciumo seminaras Lietuvoje

2016-02-26

2016 m. vasario 24 d. Europos kalbų išteklių konsorciumo (ELRC) iniciatyva surengtas seminaras Lietuvos Respublikos valstybės institucijų atstovams. Seminarą organizavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės Kanceliarija, Europos kalbų išteklių konsorciumas, Valstybinė lietuvių kalbos komisija ir Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje. Seminaras vyko Vyriausybės rūmuose.

Dalyvius pasveikino Lietuvos Respublikos Seimo Informacinės visuomenės plėtros komiteto pirmininkas Mindaugas Bastys, Lietuvos Respublikos susisiekimo viceministras, Skaitmeninės darbotvarkės tarybos pirmininkas Arijandas Šiliupas ir Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamento vadovas Arūnas Butkevičius.

Dėl nepakankamo technologijų išsivystymo Europos branginama kalbinė įvairovė kartais yra kliūtis laisviems informacijos mainams, prieigai prie viešųjų paslaugų, darbo pasiūlymų ir pagalbos šaltinių. Europos Komisija (EK) yra numačiusi iki 2020 m. sukurti daugiakalbystės principu paremtą bendrą skaltmeninę Europos rinką (angl. Digital Single Market), kuri suteiktų galimybių piliečiams, įstaigoms ir įmonėms pasiekti informaciją ir viešąsias el. paslaugas bet kuria oficialiąja ES kalba. Kuriama Automatinio vertimo piatforma (CEF.AT) turėtų palengvinti daugiakalbę komunikaciją, keitimąsi dokumentais tarp šalių viešojo administravimo institucijų. ES piliečių ir įmonių. Ji veiks Europos viešojo administravimo internetinių paslaugų svetainėse, atvirųjų duomenų portale ir el. ginčų sprendimų portale.

Europos Komisija nuosekliai koordinuoti Europos kalbų išteklius pradėjo 2015 m. Automatinio vertimo platformos pagrindu tapo ES institucijų turimi ištekliai (pvz.: ODP, ODR, e-justice). Papildomai siekiama iš visų 30 šalių, dalyvaujančių Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) programoje, surinkti oficialiųjų kalbų ir vertimų duomenis, susijusius su viešosiomis paslaugomis, administracijomis ir valstybinėmis institucijomis. Surinkti duomenų ištekliai bus saugiai naudojami EITP automatinio vertimo platformoje, o jais pasidalijusi institucija savo ruožtu galės naudotis platformos įrankiais, integruoti vertimo paslaugą į savo teikiamas viešąsias paslaugas.

Seminare Europos kalbų išteklių konsorciumo atstovas – tarptautinės įmonių grupės "Tilde" direktorius Andrejas Vasiljevas susirinkusiesiems paaiškino iniciatyvos idėją, tikslus ir planus, taip pat kokią metodinę, techninę ir teisinę pagalbą Konsorciumas pasirengęs suteikti institucijoms, nusprendusioms prisidėti prie iniciatyvos savo ištekliais. Europos Komisijos atstovas Spyridonas Pilas detalizavo, kaip nacionalinės institucijos gali pasinaudoti automatinio vertimo platforma. Arūnas Butkevičius patikino, kad iš Europos Komisijos verčiamų dokumentų sudaryta duomenų bazė "Euramis", nuolat papildoma ir tobulinama, jau palengvina vertėjų darbą. EK atstovybės Lietuvoje vertimo ir kalbos reikalų koordinatorė Agnė Kazlauskaitė supažindino su pagrindiniais teisės aktais, užtikrinančiais daugiakalbystės principą ES veikloje.

Picture 5 Snapshot from media: VLKK.LT <u>http://www.vlkk.lt/naujienos/ivykiu-kronika/europos-kalbu-istekliu-konsorciumo-seminaras-lietuvoje</u>

European Language Resource Coordination Connecting Europe Facility

ELRC Workshop Report for Lithuania

Vilniuje vyko Europos kalbų išteklių koordinavimo (ELRC) seminaras

29.02.2016

Barjerai skaitmeninėje Europoje

Kalbų įvairovė yra Europos kultūros, verslo, prekybos ir bendradarbiavimo pamatas. Mes dirbame, studijuojame, keliaujame, gyvename ir kuriame verslą nepaisydami šalių sienų ir geografinių kliūčių. Pagrindinis Europos Komisijos tikslas – iki 2020-ųjų metų sukurti daugiakalbę bendrąją skaitmeninę rinką (angl. Digital Single Market (DSM), tačiau iki šiol dauguma Europos kalbų neturi šiai rinkai pritaikytų kalbos technologijų. Dėl nepakankamo technologijų išvystymo Europos branginama lingvistinė įvairovė kartais gali trukdyti laisviems informacijos mainams ir atvirai prieigai prie viešųjų paslaugų, verslo, darbo pasiūlymų ir pagalbos šaltinių.

Naujų galimybių nauda

Europos Komisija nusprendė imtis veiksmų ir prisidėti prie tikros daugiakalbės bendrosios skaitmeninės rinkos kūrimo – CEF automatinio vertimo platforma (CEF.AT) palengvins daugiakalbę komunikaciją ir keitimąsi dokumentais bei kitu lingvistiniu turiniu tarp Europos šalių viešojo administravimo institucijų, ES piliečių ir įmonių.

CEF.AT reikia pritaikyti, kad ji atitiktų kasdienius daugiakalbės Europos viešųjų paslaugų erdvės poreikius, todėl labai svarbu, kad ją kuriant aktyviai dalyvautų viešąsias paslaugas teikiančios institucijos. Dabar veikianti CEF.AT platforma pagrįsta statistinio mašininio vertimo technologija, "besimokančia" iš Europos Sąjungos įstatymų ir Europos Sąjungos institucijų sukurtų tekstų vertimų, todėl nėra pritaikyta šalių viešojo administravimo institucijų ir viešųjų paslaugų poreikiams.

Dalyvaukite ELRC!

Siekiant surinkti kalbinius išteklius mašininio vertimo sistemoms, kurias naudos viešųjų paslaugų teikėjai visose ES valstybėse narėse, Islandijoje, Norvegijoje ir kurios geriau atitiks viešųjų paslaugų vartotojų poreikius, sukurta Europos kalbų išteklių koordinavimo (ELRC) iniciatyva. ELRC yra precedento neturinti viešojo sektoriaus duomenų rinkimo iniciatyva, kuri padės aprūpinti CEF.AT kalbos ir vertimo duomenimis (vienkalbiais ir dvikalbiais), susijusiais su kasdiene Europos šalių institucijų veikla.

Susipažinkite su ELRC Lietuvoje

ELRC konsorciumas kiekvienoje iš 30 dalyvaujančių šalių Europos Komisijos vardu organizuoja seminarus, kuriuose aptariama viešojo administravimo institucijų turimų kalbos duomenų svarba ir panaudojimo galimybės.

Picture 6 Snapshot from media: TILDE.LT <u>http://www.tilde.lt/vilniuje-vyko-europos-kalbu-istekliu-koordinavimo-elrc-seminaras</u>

6 Workshop Presentation Materials

Presentations of the Workshop can divide in two categories – based on master slides (adopted for local auditory) and presentations prepared by panel discussion participants. All presentations are provided on ELRC Vilnius Workshop Web site (<u>http://lr-coordination.eu/lt/lithuania_agenda</u>). This Web site contains all presentations in .pdf format and are supplemented with video recordings of presentations. Video are provided in original language.

To provide more information about workshop topic, ELRC Vilnius Workshop dedicated information material was prepared. It provides information about multilingualism, CEF.AT and CEF activities, ELRC (activities and consortium), what are important resources. The material is provided in Appendix 7.3.

7 Appendix

7.1 Invitation Letter (in Lithuanian)

Following invitation letter was sent out to list of 152 invites. The invitations were sent through the account <u>vilnius@lr-coordination.eu</u> which was created for this event communication purposes. Due to high interest in the seminar, more participants registered than invited originally.

VALSTYBINĖ LIETUVIŲ KALBOS KOMISIJA

Pagal adresatų sąrašą

2016-02-01 Nr. S1-32(1.7)

DĖL DALYVAVIMO EUROPOS KALBŲ IŠTEKLIŲ KOORDINAVIMO SEMINARE

Europos Komisija, atsižvelgdama į poreikį iki 2020 m. sukurti bendrą skaitmeninę Europos rinką, paremtą daugiakalbystės principu ir suteikiančią galimybes pasiekti informaciją ir viešąsias elektronines paslaugas bet kuria oficialiąja Europos Sąjungos kalba, parėmė Europos kalbų išteklių koordinavimo (ELRC) iniciatyvą ir automatinio vertimo platformos (CEF.AT) kūrimą.

ELRC konsorciumas, bendradarbiaudamas su valstybės institucijomis ir įstaigomis, kiekvienoje iš 30 dalyvaujančių šalių rengia seminarus, kurių tikslas – skleisti informaciją apie viešojo administravimo institucijose kaupiamų skaitmeninių kalbos išteklių svarbą ir skatinti automatinio vertimo sistemą pritaikyti įvairių sričių – vartotojų teisių, sveikatos apsaugos, viešųjų pirkimų, socialinės apsaugos, kultūros ir kt. – poreikiams ir viešosioms elektroninėms paslaugoms.

Europos kalbų išteklių koordinavimo seminaras 2016 m. vasario 24 d. vyks Vilniuje, Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmuose. Jį rengia ELRC konsorciumas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, Valstybinė lietuvių kalbos komisija ir Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje.

Kviečiame šiame seminare dalyvauti specialistus ir mokslininkus, tvarkančius informacinius bei kalbos išteklius, taip pat dirbančius kalbos technologijų srityje. Prašytume iki 2016 m. vasario 8 d. pranešti pageidaujančių dalyvauti seminare asmenų vardus, pavardes ir el. pašto adresus (el. paštu vlkk@vlkk.lt).

Komisijos pirmininkė

De Submine

Daiva Vaišnienė

Renata Žilinskaitė, tel. 272 3358, el. p. renata.zilinskaite@vlkk.lt Originalas nebus siunčiamas

Biudžetinė įstaiga Gedimino pr. 60, 01110 Vilnius Tel. (8 5) 272 33 58 Faks. (8 5) 272 50 94 El. p. vlkk@vlkk.lt http://www.vlkk.lt http://terminai.vlkk.lt Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre Kodas 188780533

7 2	Agenda	in lithur	anianl
1.4	Agenua		dilldill

9.00–9.15 Seminaro atidarymas, tikslų ir uždavinių pristatymas Daiva VAIŠNIENĖ (Valstybinė lietuvių kalbos komisija) Andrejs VASILJEVS (ELRC, "Tilde")
9.15–9.35 Įžangos žodžiai Vyriausybės kanclerio pirmasis pavaduotojas Rimantas VAITKUS Lietuvos Respublikos Seimo Informacinės visuomenės plėtros komiteto

pirmininkas Mindaugas BASTYS

Lietuvos Respublikos susisiekimo viceministras, Skaitmeninės darbotvarkės tarybos pirmininkas Arijandas ŠLIUPAS

Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato Lietuvių kalbos departamento vadovas Arūnas BUTKEVIČIUS

9.35–10.00 Europos Sąjunga ir daugiakalbystė

Agnė KAZLAUSKAITĖ (Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje)

10.00–10.30 Kalba ir kalbos technologijos Lietuvoje

Daiva VAIŠNIENĖ (Valstybinė lietuvių kalbos komisija)

Laimutis TELKSNYS (Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos institutas)

Renata ŠPUKIENĖ ("Tilde IT")

- 10.30–11.00 Diskusija Daugiakalbės viešosios paslaugos Lietuvoje
 Aušra KUMETAITIENĖ (Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija)
 Ramūnas ČEPAITIS (Informacinės visuomenės plėtros komitetas)
 Darius AMILEVIČIUS (Vytauto Didžiojo universitetas)
- 11.00–11.20 Kavos pertrauka
- 11.20–11.50 Mašininis vertimas. Kaip jis veikia?Virginijus DADURKEVIČIUS (Vilniaus universitetas)
- 11.50–12.30 **Duomenys ir kalbos ištekliai: techniniai ir praktiniai aspektai** Andrejs VASILJEVS (ELRC, "Tilde")
- 12.30–13.45 *Pietūs*
- 13.45–14.00 Teisiniai duomenų panaudojimo aspektai

kanceliarija)

Daiva KIRKILAITĖ CHETCUTI (Lietuvos Respublikos Vyriausybės

- 14.00–14.30Diskusija Kalbos duomenys ir skaitmeniniai ištekliai LietuvojeAndrius UTKA (Vytauto Didžiojo universitetas)Jolanta ZABARSKAITĖ (Lietuvių kalbos institutas)Audrius VALOTKA (Vilniaus universitetas)Audra IVANAUSKIENĖ (Valstybinė lietuvių kalbos komisija)
- 14.30–15.00 Kavos pertrauka
- 15.00–15.30 Kaip valstybės institucijos gali pasinaudoti CEF.AT platforma Spyridon PILOS (Europos Komisija; vaizdo tiltu)
- 15.30–16.00 Gerosios patirties sklaida turimų išteklių svarba ir naudojimas Irena PERKAUSKIENĖ (Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija) Arūnas BUTKEVIČIUS (Europos Komisija)
- 16.00–16.15 **Renginio apibendrinimas** Daiva VAIŠNIENĖ (Valstybinė lietuvių kalbos komisija)

Andrejs VASILJEVS (ELRC, "Tilde")

7.3 ELRC Workshop Information material

Europos kalbų ištekliai – viešosioms elektroninėms paslaugoms

Europos Komisija yra numačiusi iki 2020 m. sukurti bendrą skaitmeninę Europos rinką, paremtą daugiakalbystės principu ir suteikiančią galimybes pasiekti informaciją ir viešąsias elektronines paslaugas bet kuria oficialiąja Europos Sąjungos kalba. Atsižvelgdama į šį poreikį Europos Komisija parėmė Europos kalbų išteklių koordinavimo (ELRC) iniciatyvą ir automatinio vertimo platformos (CEF.AT) kūrimą.

ELRC konsorciumas, bendradarbiaudamas su valstybės institucijomis, kiekvienoje iš 30 dalyvaujančių šalių rengia seminarus, kurių tikslas – skleisti informaciją apie viešojo administravimo institucijose kaupiamų skaitmeninių kalbos išteklių svarbą ir skatinti automatinio vertimo sistemą pritaikyti įvairių sričių – vartotojų teisių, sveikatos apsaugos, viešųjų pirkimų, socialinės apsaugos, kultūros ir kt. – poreikiams ir viešosioms elektroninėms paslaugoms.

Seminaras Lietuvoje, kurį rengia Lietuvos Vyriausybės kanceliarija, ELRC konsorciumas, Valstybinė lietuvių kalbos komisija ir Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje, vyksta 2016 m. vasario 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmų Didžiojoje salėje. Renginyje dalyvauja valstybės institucijų, teikiančių viešąsias elektronines paslaugas, specialistai, kalbos technologijų kūrėjai, verslo, dirbančio informacinių technologijų srityse, atstovai.

Tikros sienos skaitmeninėje Europoje

Kalbų įvairovė yra Europos kultūros, verslo, prekybos ir bendradarbiavimo pamatas. Mes dirbame, studijuojame, keliaujame, gyvename ir kuriame verslą nepaisydami šalių sienų ir geografinių kliūčių. Pagrindinis Europos Komisijos tikslas – iki 2020-ųjų metų sukurti daugiakalbę bendrają skaitmeninę rinką (angl. Digital Single Market (DSM), tačiau iki šiol dauguma Europos kalbų neturi šiai rinkai pritaikytų kalbos technologijų. Dėl nepakankamo technologijų išvystymo Europos branginama lingvistinė įvairovė kartais gali trukdyti laisviems informacijos mainams ir atvirai prieigai prie viešųjų paslaugų, verslo, darbo pasiūlymų ir pagalbos šaltinių.

Naujų galimybių nauda

Europos Komisija nusprendė imtis veiksmų ir prisidėti prie tikros daugiakalbės bendrosios skaitmeninės rinkos kūrimo – CEF automatinio vertimo platforma (CEF.AT) palengvins daugiakalbę komunikaciją ir keitimąsi dokumentais bei kitu lingvistiniu turiniu tarp Europos šalių viešojo administravimo institucijų, ES piliečių ir įmonių.

Picture 8 Page 1 of information material

European Language Resource Coordination Connecting Europe Facility

CEF.AT reikia pritaikyti, kad ji atitiktų kasdienius daugiakalbės Europos viešųjų paslaugų erdvės poreikius, todėl labai svarbu, kad ją kuriant aktyviai dalyvautų viešąsias paslaugas teikiančios institucijos. Dabar veikianti CEF.AT platforma pagrįsta statistinio mašininio vertimo technologija, "besimokančia" iš Europos Sąjungos įstatymų ir Europos Sąjungos institucijų sukurtų tekstų vertimų, todėl nėra pritaikyta šalių viešojo administravimo institucijų ir viešųjų paslaugų poreikiams.

Dalyvaukite ELRC!

Siekiant surinkti kalbinius išteklius mašininio vertimo sistemoms, kurias naudos viešųjų paslaugų teikėjai visose ES valstybėse narėse, Islandijoje, Norvegijoje ir kurios geriau atitiks viešųjų paslaugų vartotojų poreikius, sukurta Europos kalbų išteklių koordinavimo (ELRC) iniciatyva. ELRC yra precedento neturinti viešojo sektoriaus duomenų rinkimo iniciatyva, kuri padės aprūpinti CEF.AT kalbos ir vertimo duomenimis (vienkalbiais ir dvikalbiais), susijusiais su kasdiene Europos šalių institucijų veikla.

Susipažinkite su ELRC Lietuvoje

ELRC konsorciumas kiekvienoje iš 30 dalyvaujančių šalių Europos Komisijos vardu organizuoja seminarus, kuriuose aptariama viešojo administravimo institucijų turimų kalbos duomenų svarba ir panaudojimo galimybės.

Per Vilniuje vyksiantį ELRC seminarą ketinama surengti atvirą pokalbį, kuris padės geriau suprasti kasdienius Lietuvos viešojo administravimo institucijų poreikius daugiakalbėje darbo aplinkoje ir išsiaiškinti, kaip jiems pritaikyti CEF.AT sistemą. Patyrę specialistai iš Europos Komisijos, kalbų technologai, kalbinių paslaugų teikėjai, šalies viešojo administravimo ir valdymo institucijų atstovai dirbdami kartu stengsis išsiaiškinti automatinio vertimo poreikius ir galimybes, bendrai įvardyti daugiakalbius kalbų išteklius ir aptarti visas technines bei teisines problemas.

Pagalba kasdieniame darbe

Pasibaigus seminarams ELRC techninės ir teisinės pagalbos tarnyba padės tęsti koordinavimo veiklą ir atsakys į kylančius klausimus apie techninius ar teisinius aspektus, susijusius su kalbos duomenų kūrimu, rinkimu ar bendru naudojimu. Pagalbos tarnybos adresas http://www.lrcoordination.eu/helpdesk.

Be to, ELRC kalbos išteklių taryba (LRB) kartu su dalyvaujančių šalių atstovais veiks kaip šios iniciatyvos valdymo įrankis ir užtikrins, kad būtų išgirstas įvairių kalbų bendruomenių balsas. Lietuvai atstovauja Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkė doc. dr. Daiva Vaišnienė (http://lr-coordination.eu/lt/atstovai).

Picture 8 Page 2 of information material